

Je moet je
leven
veranderen

College -1

Theo Meereboer
& Petra Bolhuis

www.maieutiek.nl

Wat gaan we doen?

- Introductie Uitleg website,
- Boek en leeswijzer
- Opzet colleges

Maieutiek 2020-voorjaar -1

Uitleg titel

<https://www.youtube.com/watch?v=HACuGjLWEIw>

Blz. boek 29 Archaische torso van Apollo

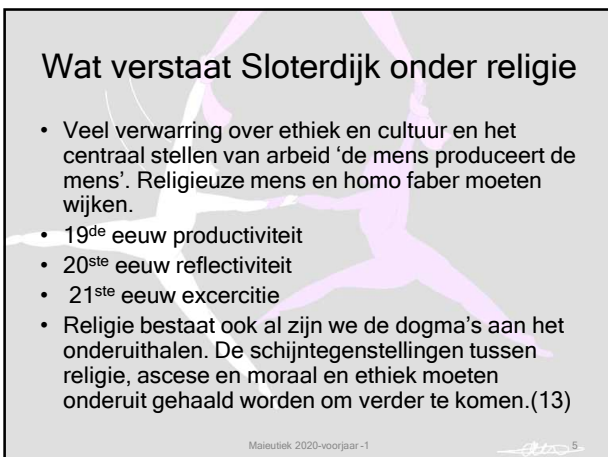
Maieutiek 2020-voorjaar -1

Godenwereld, religie oefensystemen

“Er bestaan slechts oefensystemen die in meerdere of mindere mate verbreed kunnen worden, die het in meerdere of mindere mate waard zijn verbreed te worden. Ook de foutieve tegenstelling tussen gelovigen en ongelovigen komt te vervallen en wordt vervangen door het onderscheid tussen praktiserenden en ongeofenden, respectievelijk andersoefenden.”(11)

Maieutiek 2020-voorjaar -1

Wat verstaat Sloterdijk onder religie

- Veel verwarring over ethiek en cultuur en het centraal stellen van arbeid ‘de mens produceert de mens’. Religieuze mens en homo faber moeten wijken.
- 19de eeuw productiviteit
- 20ste eeuw reflectiviteit
- 21ste eeuw exercitie
- Religie bestaat ook al zijn we de dogma's aan het onderuithalen. De schijntegenstellingen tussen religie, ascese en moraal en ethiek moeten onderuit gehaald worden om verder te komen.(13)

Maieutiek 2020-voorjaar -1

Immuunsystemen

“Zowel aangeboren als adaptief verkregen immuunsystemen helpen organismen om zich te handhaven.” (17)

De mens heeft 2 niveaus van immuunsystemen;

- Biologisch- evolutionair = natuur
- Handelen = cultuur
  - Socio-immunologische dat gaat over leven in groter verbanden; het juridische, het leger en de solidariteit,
  - Symbolische psycho-immunologische praktijk van denkbeeldige anticipatie en mentale bewapening.

“Geesteswetenschappen moeten idee loslaten dat er dualisme is. Er is van oudsher een brede verbindingsweg tussen natuur en cultuur.” (19)

Maieutiek 2020-voorjaar -1

Verticaliteit

Socrates die zegt dat de mens superieur aan zichzelf is → zelfverheffing, transcendentie van de mens.

Bestaat uit tegenstellingen; voornaam-gewoon, machtig-onmachtig, superieur en ondergeschikt, kennis en onwetendheid enz.

“Wat deze onderscheidingen zonder uitzondering gemeen hebben, is de voorkeur voor de eerste waarde, die in het betreffende veld als attractor geldt, terwijl de tweede pool altijd de functie van afstotingswaarde of vermijdingsgrootheid heeft.”(22)

Maieutiek 2020-voorjaar-1

7

Acrobaten

Dit doet de mens nadat de evolutie hem tot vlak voor de deur van de geestenwetenschappen heeft afgeleverd(22)
Overall waar mensen zijn is een verticale beweging zichtbaar hoe verschillend dan ook!

“Wie mensen zoekt zal acrobaten vinden”(22)

Nnl. *acrobaten* (mv.) "koordedansers, in de schouwspelen der ouden" [1824; Weiland].

Rechtstreeks ontleend aan het Frans of via Duits *Akrobat*, dat in de 19^e eeuw ontleend is aan

Frans *acrobate* 'koorddanser' [1751; Rey], overgenomen van Grieks *akróbatos* 'id.', letterlijk 'op de tenen lopend', afleiding van *akrobateîn* 'op de tenen lopen', gevormd uit *akrós* 'hoogste deel, spits' en *-bateîn* 'gaan' (verwant met komen). (Bron <http://www.etymologie.nl/>)

Maieutiek 2020-voorjaar-1

8

Positionering Sloterdijk

Religiekritiek, maar ook kritiek op de religie kritiek.
Zie blz. 9 en 24

Wat is zijn positie? De religie sluit zich op in een verklaring waarin de wetenschap wordt buitengesloten. De naturalisten sluiten zich op in objectiviteit van de waarneming.

Sloterdijk wil niet kijken naar religie-inhoud, maar naar de oefensystemen en dus het soort immuunsystemen die ze hebben voortgebracht.

Maieutiek 2020-voorjaar-1

9

Rilke

Belangrijkste is dat Rilke geraakt wordt.

De activiteit ligt niet bij het kijkende subject. 'een uit zichzelf appellerende boodschap'(29)

Er wordt een appél gedaan dat zo sterk is dat Rilke concludeert 'je moet leven veranderen'.

Omdat het een persoonlijk appél is moet iedere toeschouwer vanuit zichzelf hierop antwoorden door in beweging te komen.

Maieutiek 2020-voorjaar-1

10

Het imperatief

“Je moet je leven veranderen! - zo luidt de imperatief die het alternatief van hypothetisch en categorisch overstijgt. Het is de absolute imperatief - het metanoëtische bevel zonder meer.

metanoëtisch [het kennen te boven gaand] afgeleid van **grieks** *metanoia* [verandering van gedachte, verkrijging van beter inzicht], Ook bekering of zelfoverstijging.

Maieutiek 2020-voorjaar-1

11

Het probleem van elk imperatief

“Je moet je leven veranderen!”

Het is een oproep die van oudsher van boven naar beneden gedaan werd.

Het probleem dat Sloterdijk signaleert in de 20ste eeuw, is dat er een antiautoritaire reflex optreedt.

Alleen kunst kan dit nog doen, volgens Rilke.

Maieutiek 2020-voorjaar-1

12